

W poszukiwaniu alternatywnej poetyki przestrzeni: motywy kobiecości i środowiska w anglojęzycznej prozie rdzennych pisarek Ameryki Północnej XXI wieku

Celem projektu jest zbadanie powiązań pomiędzy motywami przestrzeni, środowiska naturalnego oraz kobiecości w prozie XXI wieku autorstwa rdzennych pisarek pochodzących z Kanady oraz Stanów Zjednoczonych. Proponuję następujące hipotezy badawcze: (1) wybrane teksty literackie ukazują istotną relację pomiędzy kobietami a środowiskiem, podkreślając, że są one najbardziej narażone na przemoc kolonialną; (2) wybrana proza rdzennych pisarek, poprzez ukazanie złożonych mechanizmów opresji, stwarza alternatywę dla kolonialnego ujmowania przestrzeni. Projekt stanowi próbę odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

- (1) Jakie są związki pomiędzy środowiskiem a sytuacją rdzennych kobiet w krajach kolonizacji osadniczej, takich jak Kanada i Stany Zjednoczone? Jak są one przedstawione w wybranej literaturze?
- (2) Jak rdzenne pisarki odnoszą się do aktualnych problemów związanych z degradacją środowiska naturalnego i niepewną pozycją kobiet?
- (3) Jak relacje kobiet ze środowiskiem przedstawione w wybranych tekstach literackich zmieniają i kwestionują powszechne wyobrażenia przestrzeni?
- (4) W jaki sposób zmiany w krajobrazie związane z urbanizacją oraz rozwojem przemysłu wpływają na sytuację kobiet w wybranych powieściach?
- (5) W jaki sposób proza rdzennych pisarek w ostatnich latach wpisuje kwestie ochrony środowiska oraz problemy kobiet w ruch na rzecz dekolonizacji?

Powieści, które stanowią korpus projektu to *Monkey Beach* (2000), *Son of a Trickster* (2017) i *Trickster Drift* (2019) Eden Robinson, *Birdie* (2015) Tracey Lindberg, *The Break* (2016) Kathereny Vermette, *Future Home of the Living God* (2017) oraz *The Night Watchman* (2020) Louise Erdrich, *The Marrow Thieves* (2017) i *Empire of Wild* (2019) Cherie Dimaline oraz *In the Night of Memory* (2019) Lindy LeGarde Grover. Wymienione teksty literackie, pomimo rosnącej popularności w Kanadzie i Stanach Zjednoczonych, nie doczekały się jeszcze opracowań. Mój projekt zamierza wypełnić tę lukę w badaniach.

Wybrana metodologia czerpie z kilku dyscyplin naukowych, takich jak studia indygeniczne, feminizm, ekokrytyka oraz geografia społeczna. Interdyscyplinarna metoda badawcza pozwoli w najbardziej adekwatny i kompleksowy sposób zanalizować wskazaną problematykę, tj. kwestię powiązań pomiędzy przestrzenią, kobiecością oraz środowiskiem.

Współczesna sytuacja społeczno-ekonomiczna w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie sprawia, że wspomniany splot zależności zdaje się nadzwyczaj istotny. Postępujące zmiany klimatu kształtują współczesne wyobrażenia i skłaniają do poszukiwań bardziej zrównoważonych, alternatywnych postaw względem środowiska naturalnego. Jednocześnie, skala przemocy wobec rdzennych kobiet, przejawem której jest ruch społeczny dotyczący zaginionych oraz zamordowanych rdzennych kobiet i dziewcząt (MMIWG), oddziałuje na wrażliwość społeczną w Kanadzie i Stanach Zjednoczonych. Współczesne pisarki rdzennego pochodzenia odnoszą się do tych jakże istotnych kwestii w swoich powieściach – ich głos nie powinien być pomijany przez badaczy literatury. Z tego powodu, mój projekt proponuje systematyczną i komparatystyczną analizę współczesnej prozy rdzennych kobiet Ameryki Północnej.

Wyniki badań zostaną rozpowszechnione w postaci referatów konferencyjnych, serii artykułów w języku angielskim oraz monografii. Mogą one zainteresować nie tylko badaczy literatury, ale także pedagogów i naukowców w dziedzinie studiów indygenicznych, ekokrytyki, oraz feminizmu.